

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань будівництва,
містобудування і житлово-комунального господарства

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-46-15, факс: 255-41-11

№ 04-12/15-632

"10" серпня 2017р.

**Національна комісія, що здійснює
державне регулювання у сферах
енергетики та комунальних послуг**

Бочевару М.М.

Про розгляд пропозицій

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства направляє для розгляду електронну петицію гр. Бочевара М.М.

Просимо розглянути вищевказану петицію та про результати розгляду поінформувати заявника.

Додаток: вищезгадана петиція на 1 аркуші.

Голова Комітету

С.І. Скуратовський

УКРАЇНА

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27

30.08.2017

№ 9477/16/7-17

Бочевар М.М.

на №

Шановний Миколо Миколайовичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Вашу електронну петицію від 05.04.2017, надіслану листом Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства від 10.08.2017 № 4-12/15-632, та в межах своєї компетенції повідомляє наступне.

Відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» (далі - Закон) до компетенції Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу та відповідно до статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» до повноважень НКРЕКП належить, зокрема встановлення тарифів на товари (послуги) суб'єктів природних монополій.

При цьому, Закон прийнято на виконання зобов'язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, та спрямований на імплементацію актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики.

Історично склалось, що вартість послуг транспортування та розподілу природного газу (доставки природного газу до споживача) включались до кінцевої ціни газу. Так, до 31.03.2017 включно роздрібна ціна на природний газ для побутових споживачів, що встановлена постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2015 № 758 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у перехідний період)» була визначена на рівні 6 879 грн за 1000 куб. м. (з ПДВ), в структурі якої вартість послуг транспортування та розподілу природного газу, яка встановлена НКРЕКП, складала 13%, а саме 879,24 грн за 1000 куб. м. (з ПДВ).

Раніше при оплаті за газ споживачі не були поінформовані куди спрямовуються їх кошти: скільки за газ, а скільки на утримання газотранспортної та газорозподільної системи. При цьому, витрати на утримання, обслуговування та підтримання рівня безпеки систем не залежать від обсягів газу, що транспортується.

Разом з цим, Законом передбачено здійснення оплати вартості послуг транспортування та розподілу природного газу як плати за потужність об'єкта споживача.

Пунктом 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс ГРМ), визначено, що розрахунки споживача за договором розподілу природного газу здійснюється за тарифом, встановленим Регулятором для відповідного оператора газорозподільних систем (далі – Оператор ГРМ), виходячи з величини приєднаної потужності об'єкта споживача.

При цьому, відповідно до абзацу четвертого пункту 3 частини 6 статті 4 Закону будь-які платежі, пов'язані з доступом до газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG або приєднанням до газотранспортної або газорозподільної системи (у тому числі тарифи на послуги транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу та послуги установки LNG), розраховуються незалежно від фізичного шляху слідування природного газу.

Таким чином, забезпечення потужності, право користування якою оператор газотранспортної системи та оператор газорозподільної системи може надати замовникам, зокрема побутовим споживачам (населенню), з гарантією реалізації такого права не залежить від фактичних обсягів споживання природного газу та від фізичного шляху слідування природного газу.

При цьому, Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 22.03.2017 № 187 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу (відносини у 2017-2018 роках)», відповідно до положень якого, ціна на природний газ для побутових споживачів визначена, зокрема без урахування тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу, величини торговельної надбавки (націнки) постачальника природного газу із спеціальними обов'язками та податку на додану вартість, зменшена на вартість послуг транспортування та розподілу природного газу (доставки) та складає 4 942 грн за 1000 куб. м.

Разом з цим, з 01 квітня 2017 року набрали чинності тарифи на послуги розподілу природного газу для газорозподільних підприємств, розраховані на основі приєднаної потужності, встановлені постановами НКРЕКП.

Зазначені тарифи були розраховані на основі Методики визначення та розрахунку тарифу на послуги розподілу природного газу, затвердженої постановою НКРЕКП від 25.02.2016 № 236 (зі змінами) (далі - Методика). Дана Методика розроблена з урахуванням досвіду країн ЄС та передбачає соціальний захист побутових споживачів для полегшення їх адаптації до нових умов на ринку природного газу.

Встановлення тарифів на основі нової методології як плати за потужність та відокремлення вартості послуг від вартості газу як товару передбачає відхід від застарілої системи встановлення загального тарифу, та надає ряд переваг для кінцевого споживача:

- споживач може вільно обирати постачальника газу;
- внаслідок конкуренції на ринку постачання ціна на газ (товар) зменшиться;
- нарахування за послуги буде рівномірним;
- прозорість формування платежів за газ як товар та послуг розподілу природного газу;
- розмір плати за користування газовою інфраструктурою визначається залежно від встановленого тарифу та встановлених газових приладів і лічильника, які наявні у споживача;
- підвищення рівня безпеки газопостачання;
- контроль за наданням якісних послуг.

Варто зазначити, що з урахуванням вимог законодавства, вартість послуг транспортування природного газу включена до тарифу на послуги розподілу природного газу.

Одночасно зазначаємо, що стара неефективна методологія тарифоутворення не в повній мірі відображала характер та суть надання послуг транспортування та розподілу природного газу, оскільки витрати на забезпечення надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи, а саме обслуговування та підтримки технічного стану пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, підтримання необхідного тиску в трубопроводах, забезпечення постійних чергувань команд технічної допомоги, витрати на оплату

праці працівників підприємств, в тому числі диспетчерів, слюсарів та контролерів, та інші витрати не залежать від обсягів розподілу природного газу.

При такому механізмі оплати послуг розподілу природного газу виникала сезонність отримання Операторами ГРМ тарифної виручки, так як влітку обсяги споживання природного газу значно менші порівняно з зимовим періодом.

Таким чином, механізм введення плати за потужність дозволяє забезпечити рівномірне надходження коштів за послуги Оператора ГРМ, у тому числі в літній період, що є найбільш сприятливим для забезпечення стабільної роботи, обслуговування трубопроводів, проведення профілактичних та ремонтних робіт, та рівномірну оплату вартості послуг споживачем.

При цьому, важливо що поняття «плата за потужність» та «плата за підключення», це абсолютно різні та не пов'язані між собою платежі.

Варто відмітити, що плата за потужність, яка оплачується споживачем, до свого складу включає:

податок на додану вартість, встановлений Податковим кодексом України;
вартість послуг Оператора ГТС (ПАТ «Укртрансгаз») в точках виходу, яка сформована відповідно до Методики визначення та розрахунку тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу на основі багаторічного стимулюючого регулювання, затвердженої постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2517, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України, 06.11.2015 за №1388/27833 виходячи з необхідних витрат на обслуговування 38 046 км мереж ГТС, 72 компресорних станцій, 110 компресорних цехів, 702 газоперекачувальних агрегатів, 1455 газорозподільних станцій тощо, зусиллями 21 тисячі працівників;

витрати Операторів ГРМ, пов'язані із забезпеченням надійної та безпечної експлуатації газорозподільної системи України: понад 274 441 км мереж ГРМ, 52 213 газових регуляторних пунктів/шафових газових регуляторних пунктів 46 863 систем електрохімзахисту, обслуговування і підтримки технічного стану інших пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства підтримання необхідного тиску в трубопроводах, запобігання можливим витокам газу та недопущення аварійних ситуацій зусиллями 53 тис. працівників тощо.

Відповідно до пункту 2 глави 2 розділу I Кодексу ГРМ Оператор ГРМ відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та виконання розподілу природного газу.

При старій системі оплати споживачами за послуги розподілу та транспортування природного газу (доставки) лівова частка оплати припадала на споживачів, що споживали великі обсяги природного газу. Таким чином, такими споживачами фактично сплачувалась частка вартості послуг за споживачів, що споживали менший обсяг природного газу.

Крім того, споживачі, які приєднані до газової мережі, але не використовували природний газ, відповідно не сплачували і вартість обслуговування мережі, забезпеченого тиску та потужності, за них це сплачували інші споживачі.

При цьому, при новій системі оплати споживачами за послуги розподілу та транспортування природного газу, як плати за потужність, відбувається рівномірний та справедливий розподіл оплати за надані послуги, а саме за право користування потужністю споживачами сплачується пропорційно забезпеченій потужності, відповідно до типорозміру встановленого лічильника газу.

Таким чином, з 01 квітня 2017 року:

оплата вартості послуг газопостачання споживачем мала відбуватися за виставленим рахунком відповідного газопостачального підприємства за фактично спожиті обсяги природного газу як товару та ціною, встановленою постановою КМУ від 22.03.2017 № 187;

оплата вартості послуг розподілу природного газу мала відбуватися за виставленим рахунком відповідного Оператора ГРМ як плата за потужність відповідно до максимальної приєднаної потужності лічильника газу, встановленого у споживача та тарифу на послуги розподілу природного газу, встановленого НКРЕКП для відповідного Оператора ГРМ. Дана плата сплачується щомісяця в однаковому розмірі, за умови незмінності типорозміру лічильника газу.

Отже, плата за потужність не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги транспортування та розподілу природного газу сплачувалась споживачами завжди в складі ціни на природний газ.

Крім того, будь якого подвоєння в оплаті послуг транспортування та розподілу природного газу в даному випадку не відбувається, так як тарифи на вищезазначені послуги не включені до ціни на природний газ, що встановлена постановою КМУ від 22.03.2017 № 187.

При цьому, плата за потужність є регулярним місячним платежем та не є новим поняттям, так як аналогічні види оплати послуг ефективно використовуються сьогодні, зокрема у вигляді абонентської плати у сфері телекомунікацій (плата за послуги телебачення, радіоточки, інтернет) як плати споживачем за доступ на постійній основі, зокрема до телекомунікаційної мережі незалежно від факту отримання послуг; орендної плати за житло (інших приміщень), проїзні квитки у громадському транспорті на певний термін дії, тощо.

Відповідно до пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу ГРМ приєднана потужність (W_{max}) об'єкта споживача визначається за величинами максимальної витрати (об'єму) газу за годину за стандартних умов (розрахованої за значеннями максимального абсолютного робочого тиску газу P_{maxabs}) та максимальної витрати q_{max} за робочих умов комерційного вузла обліку газу, що обліковує розподілений (спожитий) природний газ по об'єкту споживача.

При цьому, потужність об'єкта побутового споживача, не обладнаного комерційним вузлом обліку газу, що розраховується за нормами споживання, q_{max} визначається:

для газової плити - за максимальною потужністю лічильника газу з типорозміром G-2.5;

для газової плити та за наявності водонагрівача - за максимальною потужністю лічильника газу з типорозміром G-6;

за наявності газового котла - за максимальною потужністю лічильника газу з типорозміром G-10.

Таким чином, відповідно до пункту 2 розділу II Методики плата за потужність розраховується за формулою:

Плата за потужність = Тариф (для відповідного облгаза) $\times$ ($Q_{max} \times 1,0296 \times 24$ години $\times 365$ днів) / 12 місяців,

де 1,0296 – коефіцієнт тиску, визначений відповідно до глави 6 розділу VI Кодексу ГРМ.

Одночасно зазначаємо, що споживачі природного газу у разі виявлення потреби зменшення приєднаної потужності можуть у зручній і доступній спосіб зменшити типорозмір вже встановленого лічильника шляхом внесення відповідних змін до проектної документації.

Положення Кодексу ГРМ містять гнучкі та диференційовані підходи у вирішенні питання визначення типорозміру лічильника природного газу, встановленого у споживача, та жодним чином не встановлюють виключного права операторів газорозподільних систем на вибір типорозміру лічильника.

Так, відповідно до пункту 5 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ при письмовому зверненні споживача про зменшення приєднаної (дозволеної) потужності його об'єкта, визначеної в технічних умовах приєднання та/або проектній документації, в установленому законодавством порядку вносяться відповідні зміни до технічних умов приєднання та/або проектної документації, які погоджуються з Оператором ГРМ. У такому разі змінюються (зменшуються) типорозмір (номінальна потужність) комерційного вузла обліку в точці вимірювання та приєднана потужність об'єкта споживача, а Оператор ГРМ коригує дані технічної потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII Кодексу. При цьому заходи із заміни комерційного вузла обліку газу забезпечуються Оператором ГРМ за рахунок споживача у строк, що не повинен перевищувати три календарних місяці з дати компенсації споживачем затрат Оператора ГРМ на заміну комерційного вузла обліку газу.

При цьому, забороняється демонтаж комерційного вузла обліку без одночасного встановлення іншого комерційного вузла обліку зі зменшеним типорозміром.

Якщо Оператор ГРМ у визначений строк не здійснив заміну комерційного вузла обліку газу, розрахунок споживача за послуги розподілу природного газу з дати прострочення заміни

комерційного вузла обліку газу здійснюється, виходячи з приєднаної потужності, як для типорозміру комерційного вузла обліку газу, який мав бути встановлений.

Довідково:

З презентаційними та інформаційними матеріалами можна ознайомитись на сайті НКРЕКП за посиланнями:

<https://www.slideshare.net/NKREKP/ss-73778291>

<https://www.slideshare.net/NKREKP/ss-74058089>

<http://www.nerc.gov.ua/?news=5879>.

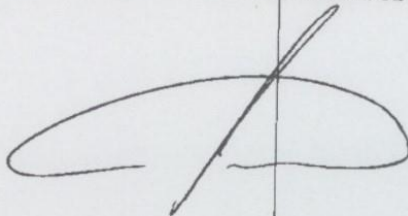
Одночасно повідомляємо, що після встановлення тарифів, розрахованих на основі приєднаної потужності відповідно до законодавства, що було логічним продовженням загальної реформи ринку природного газу, до НКРЕКП одночасно звернулись споживачі, Прем'єр-міністр України Володимир Гройсман та Президент України Петро Порошенко щодо призупинення дії рішень Комісії щодо встановлення тарифів на послуги розподілу природного газу з метою забезпечення додаткового захисту споживачів.

Тому на відкритому засіданні 10.04.2017 прийнято постанову НКРЕКП № 494 « Про скасування деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» щодо скасування попередніх рішень про встановлення тарифів на послуги транспортування та розподілу природного газу як плати за потужність.

Таким чином, на даний час діють тарифи на послуги розподілу природного газу на рівні, які були визначені з 01.01.2017 та були встановлені постановами НКРЕКП від 15.12.2016 № 2259, 2263, 2278-2320, та розраховані на підставі Методики розрахунку тарифів на транспортування та постачання природного газу для підприємств з газопостачання та газифікації, затвердженої постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України від 04.09.2002 № 983, відповідно до якої тарифи на послуги розподілу природного газу сплачуються споживачами як за фактичний обсяг транспортування природного газу розподільними трубопроводами.

Щодо питання введення абонентської плати, зокрема, за послугу з електропостачання
Повідомляємо, що на сьогодні відсутня абонентська плата за спожиту електричну енергію.

Голова НКРЕКП

Д. Вовк